

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидаткиња: **Снежана Паравиња Шкрбић**Тема: **Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 04. 10. 2019. године, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>др Сања Елез, ванредни професор за ужу научну област Књижевне науке, 28. 4. 2015. Педагошки факултет, Сомбор, председник комисије,</p> <p>др Бранка Јакшић Провчи, ванредни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 28. 12. 2016. Филозофски факултет, Нови Сад, члан,</p> <p>др Биљана Лунгулов, доцент за ужу научну област Педагогија, 4. 12. 2017. Филозофски факултет, Нови Сад, члан,</p> <p>др Оливера Радуловић, редовни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 30. 7. 2014. Филозофски факултет, Нови Сад, ментор.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Снежана, Божидар, Паравиња Шкрбић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 11. 2. 1984. године, Стара Пазова, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Учитељски факултет, Београд, Студијски програм за образовање мастер учитеља, мастер учитељ</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2010. година, Методика наставе</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Универзитет у Београду, Учитељски факултет, Београд, „Гласовне промене и гласовне алтернације у српском језику”, морфофологија, 7. 12. 2009. год.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање мастера: Педагошке и андрагошке науке; дидактичко-методичке науке</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>„Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система”</p>

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација „Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система” има 250 страна текста, подељеног у осам поглавља, којима претходе Кључна документацијска информација на српском и енглеском језику, Апстракт на српском и енглеском језику и Садржај.

У дисертацији се налази 28 слика, 19 графикона, шест табела и седам прилога.

Докторска дисертација садржи осам поглавља, која су конципирана на следећи начин:

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА (17–18)
2. ШИРИ ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА (19–30)
 - 2.1. ТЕОРИЈЕ УЧЕЊА И НАСТАВЕ (19–25)
 - 2.2. МОТИВИСАЊЕ УЧЕНИКА ЗА ОТКРИВАЊЕ И ЗАПАЖАЊЕ ЕСТЕТСКИХ ВРЕДНОСТИ У КЊИЖЕВНОМ ТЕКСТУ (26–29)
 - 2.2.1. Теорије мотивације (29–30)
3. УЖИ ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА (31–84)
 - 3.1. МЕТОДИЧКИ СИСТЕМИ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ (31–32)
 - 3.1.1. Интерпретативно-аналитички методички систем (33–48)
 - 3.1.2. Проблемско-стваралачки систем (49–56)
 - 3.1.3. Систем програмиране наставе (57–61)
 - 3.1.4. Систем учења путем откривања (62–74)
 - 3.1.5. Корелацијско-интеграцијски методички систем (75–79)
 - 3.2. КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА УЧЕНИКА МЛАЂИХ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ (80–84)
4. РАЗЛИЧИТИ ПРИСТУПИ ОБРАДИ КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА УЧЕНИКА НА УСМЕНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ (85–148)
 - 4.1. МОДЕЛ ИНТЕРТЕКСТУАЛНОГ ПРИСТУПА РОМАНУ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ (85)
 - 4.1.1. Роман *Мали принц* А. С. Егзиперија у контексту Старог завета (86)
 - 4.1.1.1. *Мали принц* у контексту *Старог завета* (87–90)
 - 4.1.1.2. Методичка разрада романа *Мали принц* А. С. Егзиперија (91–93)
 - 4.1.1.2.1. Методичка апликација – припрема за час (94–99)
 - 4.1.1.2.2. Методичко образложење (100)
 - 4.1.2. Методичка разрада романа *Мали принц* А. С. Егзиперија у контексту *Старог завета* (91–93)
 - 4.1.2.1. Методичка апликација – припрема за час (94–99)
 - 4.1.2.2. Методичко образложење (100)
 - 4.2. ГРУПНИ ОБЛИК РАДА У НАСТАВИ КЊИЖЕВНОСТИ ПО НИВОИМА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА (101)
 - 4.2.1. Примена групног облика рада у настави књижевности по нивоима стандарда постигнућа (102–103)
 - 4.2.2. Модел групног облика рада по нивоима стандарда постигнућа (103–106)
 - 4.2.2.1. Методичка апликација – припрема за час (107–118)
 - 4.2.2.2. Методичко образложење (118–119)
 - 4.3. ПРИМЕНА ТЕОРИЈЕ РАЗВИЈАЈУЋЕ НАСТАВЕ У ОБРАДИ РОМАНА ЗА ДЕЦУ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ (120)
 - 4.3.1. Теорија развијајуће наставе (120–122)
 - 4.3.2. Примена теорије развијајуће наставе и система учења путем откривања на примеру романа за децу у IV разреду основне школе (122–127)
 - 4.3.3. Примена теорије развијајуће наставе и система учења путем откривања на примеру романа за децу у IV разреду основне школе (122–127)

откривања у обради књижевног дела на примеру романа *Мали Пират* А. Станића (128–137)

4.3.4. Методичко образложење (138)

4.4. ПОЕТИКА ПРОСТОРА У ЋОПИЋЕВОЈ ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ (139–146)

4.4.1. Наставна интерпретација Ћопићевих песама у нижим разредима основне школе (146–148)

5. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА (149–213)

5.1. ПРОБЛЕМ ИСТРАЖИВАЊА (149–152)

5.2. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА (152)

5.3. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА (152–153)

5.4. ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА (153)

5.5. ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА (153–154)

5.6. ВАРИЈАБЛЕ ИСТРАЖИВАЊА (154)

5.7. МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА (154–155)

5.8. ТЕХНИКЕ И ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА (156–157)

5.9. ПОПУЛАЦИЈА И УЗОРАК ИСТРАЖИВАЊА (158)

5.10. ОРГАНИЗАЦИЈА И ТОК ИСТРАЖИВАЊА (159–167)

5.10.1. Језичке вежбе које су извођене на часовима наставе књижевности (168–177)

5.10.2. Подстицање ученика на литерарно стваралаштво (178–187)

5.10.3. Примена веб-алата (188–190)

5.11. СТАТИСТИЧКА ОБРАДА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА (191–213)

6. ЗАКЉУЧАК (214–215)

7. ПРИЛОГ (216–236)

7.1. ЕВИДЕНЦИОНА ЛИСТА И ТЕСТОВИ (216–224)

7.2. ПРИПРЕМЕ ЗА ЧАС (225–236)

8. ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ (237–250)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У УВОДУ рада истакнут је предмет истраживања, а то је писмено изражавање ученика у млађим разредима основне школе. Указано је на значај културе изражавања, којом се испољавају сви васпитно-образовни утицаји на дететов интелектуални развој и на могућности функционалног повезивања наставе књижевности и културе изражавања. У центру истраживања су стваралачки, истраживачки и интеграцијски приступи књижевном делу, који омогућавају утицај књижевног текста на културу изражавања ученика.

ШИРИ ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА састоји се од два потпоглавља ширег значења: *Теорије учења и наставе* и *Мотивисање ученика за откривање и запажање естетских вредности у књижевном тексту*. Поглавље обухвата разматрање теорија учења и наставе које анализирају процес учења са различитих аспеката. Наведене су теорије које су имале знатан утицај на наставни процес (асоцијативна теорија, бихејвиоризам, гешталт теорија, когнитивизам, конструктивизам, кибернетички приступ, социјалне теорије, хуманистичке теорије). Шири теоријски оквир истраживања чини и мотивисање ученика за откривање и запажање естетских вредности у књижевном делу у оквиру ког су анализирани резултати истраживања спроведених на територији Србије који указују на постојање кризе читања. Издвојени су начини којима је могуће да наставник подстакне ученике млађих разреда основне школе да се мисаоно, критички и истраживачки ангажују приликом читања књижевног текста. Разматране су теорије мотивације којима се анализира мотивисање ученика за читање како би се подстакли да активно и стваралачки приступају књижевном тексту, богате лексички фонд и превазилазе кризу читања.

УЖИ ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА састоји се од два потпоглавља: *Методички системи наставе српског језика и књижевности* и *Култура изражавања ученика млађих разреда основне школе*. У оквиру потпоглавља *Методички системи наставе српског језика и књижевности* истакнути су поједини методички системи који се примењују у настави српског језика и књижевности и у први план стављају истраживачку активност ученика, доводе ученика у положај да самосталније доживљава, увиђа, закључује и размишља, уз наставника који је ту да му пружи помоћ када је потребно. Циљ примене методичких система у оквиру рада јесте истраживање, анализирање и указивање на предности функционалног, унутарпредметног повезивања садржаја из различитих подручја српског језика и књижевности у складу са програмским захтевима. У оквиру потпоглавља *Култура изражавања ученика млађих разреда основне школе* разматрана је култура изражавања ученика нижих разреда основне школе, описани су функционални начини којима је могуће повезати културу изражавања са наставом књижевности.

Поглавље **РАЗЛИЧИТИ ПРИСТУПИ ОБРАДИ КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА УЧЕНИКА НА УСМЕРЕНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** састоји се од четири потпоглавља: *Модел интертекстуалног приступа роману у млађим разредима основне школе*, *Групни облик рада у настави књижевности по нивоима стандарда постигнућа*, *Примена теорије развијајуће наставе у обради романа за децу у млађим разредима основне школе* и *Поетика простора у Ђопићевој поезији за децу*. У потпоглављима су теоријски анализирани модели различитих приступа обради књижевног текста у функцији подстицања ученика на писмено и усмено изражавање, приказане су методичке апликације и приложена методичка образложења.

У оквиру потпоглавља *Модел интертекстуалног приступа роману у млађим разредима основне школе* разматране су нове могућности читања *Малог принца* у контексту Старог завета. Приказано је откривање неких од загонетки дубоко скривених у овој алегорији, библијског интертекста, мудрих мисли, парафразираних библијских изрека и мотива, њихово запамћивање и тумачење у циљу унапређивања културе изражавања ученика и упућивање ученика на истраживачки рад на тексту како би они дошли до нових сазнања.

У потпоглављу *Групни облик рада у настави књижевности по нивоима стандарда постигнућа* дат је теоријски приказ примене групног облика рада у настави књижевности на основу извршене индивидуализације садржаја задацима на три нивоа сложености. Приказан је модел групног облика рада у настави књижевности са групама у које су сврстани ученици приближно истих потенцијала, њихово распоређивање извршено је на основу нивоа описаних у стандардима постигнућа те је указано на предности и недостатке примене оваквог модела рада у настави. Осим тога, методичком апликацијом на примеру обраде приповетке *Стефаново дрво* С. В. Јанковић приказано је унутарпредметно повезивање подручја књижевности и културе изражавања.

У оквиру потпоглавља *Примена теорије развијајуће наставе у обради романа за децу у млађим разредима основне школе* разматрана је теорија развијајуће наставе, а затим је приказана

могућност примене ове теорије и вођеног откривања у уочавању уметничких вредности романа на основу тумачења појмова, тока радње, главних ликова и основних мотива у књижевном делу.

У потпоглављу *Поетика простора у Ћопићевој поезији за децу* представљен је један од могућих приступа тумачењу и сагледавању простора у Ћопићевим песмама за децу на основу трагова завичајне стварности и описа природе по сећањима из детињства која доприносе враћању успомена и носталгије. Издвојен је простор у коме је све тајанствено, застрашујуће, са постојањем скровитих места у којима се осећамо топло, аутохтоно, блиско. У појединим песмама уочена је људска чежња за земљом без бола, суза и злобе. Карактеристична обележја ликова сагледана су кроз доживљени преображај у складу са променом простора на коме пребивају. У другом делу потпоглавља приказане су могућности инкорпорисања у наставу нових сазнања на примерима обраде Ћопићевих песама у нижим разредима основне школе, са аспекта културе изражавања.

У оквиру поглавља МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА прецизно су изложени: проблем истраживања, предмет, циљ, задаци, хипотезе, варијабле, методе, технике и инструменти, популација и узорак истраживања, организација и ток истраживања. Предмет истраживања рада је верификација могућности унапређења писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система код приступа књижевном тексту; подстицање литерарног стваралаштва; обогаћивање лексичког фонда ученика; истраживачко читање текста; реализација језичких вежби на које подстичу књижевноуметнички текстови; побољшање функционалне писмености применом корелације и интеграције подручја књижевности и културе изражавања. Наведена су претходно спроведена истраживања у овој области која потврђују оскудан лексички фонд ученика и незадовољавајући ниво писменог изражавања ученика млађих разреда основне школе, анализирана је литература која се бави међусобним интегрисањем области у оквиру предмета Српски језик и књижевност, на основу којих је формулисан проблем истраживања: Да ли је могуће унапредити писмено изражавање ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система? У поглављу је дат преглед језичких вежби које су коришћене на часовима наставе књижевности у оквиру истраживања. Указано је на могућности подстицања ученика на литерарно стваралаштво. Приказана је примена појединих веб-алата. Статистичка обрада прикупљених података указује на установљену ефикасност примене корелацијско-интеграцијског система у циљу унапређивања писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе, чији су резултати приказани путем графика и табела.

У поглављу ЗАКЉУЧАК дата су закључна разматрања и сумирани су резултати експерименталног истраживања. Такође се указује на могућности даљег трагања и проучавања истраживачког проблема.

У ПРИЛОЗИМА се налази евиденциона листа са скалом процене за евалуацију активности ученика на часу, тестови културе писменог изражавања (од I до IV разреда основне школе) који су коришћени у току истраживања, припрема за час по моделу примене система учења путем откривања у обради бајке и припрема за час по моделу индуктивно-дедуктивног поступка у откривању бајки.

ЛИТЕРАТУРА садржи попис цитиране и коришћене научне и стручне литературе.

- 1) Андевски, М. (2011). „Конструктивистички оквири дидактике”. *Педагошка стварност*. LVII, 5–6. Нови Сад.
- 2) Андевски, М. (2008). *Уметност комуницирања*. Нови Сад: Цеком.
- 3) Alexander, P. A., Winne Ph. H. (2006). *Handbook of Educational Psychology*. London: Erlbaum.
- 4) Бабић, Д. (2015). Савремена школа и кварење српског језика. *Узданица. Часопис за језик, књижевност, уметност и педагошке науке*. бр. 1. год. 12. 157–165.
- 5) Бајић, Љ. (2006). Сараднички односи у настави књижевности. *Књижевност и језик*. бр. 1–2, 37–45.
- 6) Бајић, Љ. (2007). Рецепција и деловање књижевног текста. *Норма*. Педагошки факултет у Сомбору. бр. 12/1. 147–156.
- 7) Бајић, Љиљана (2008). Подстицаји настави српског језика и књижевности. *Књижевност и језик*. бр. 1–2. 223–229.
- 8) Бајић, Љ. (2010). Принцип свесне активности у настави књижевности и страног језика.

Годишњак Учитељског факултета у Врању. књ. 1, 341–360.

- 9) Баковљевић, М. (1971). *Прилог анализи теоријских основа програмирање наставе*. Београд: Институт за педагошка истраживања.
- 10) Баковљевић, М. (1991). *Учење учења. Вештина учења читањем*. Београд: Плато.
- 11) Баковљевић, М. (1999). *Речник дидактике*. Београд: Учитељски факултет.
- 12) Банђур, В. и Поткоњак, Н. (1999). *Методологија педагогије*. Београд: Савез педагошких друштава Југославије.
- 13) Банђур, В. и Поткоњак, Н. (2006). *Истраживачки рад у школи. Акциона истраживања*. Београд: Школска књига.
- 14) Ваšлар, Г. (1969). *Poetika prostora*. Београд: Kultura.
- 15) Башчаревић, С. С. (2010). Свет детињства Стевана Раичковића. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*. (147–157). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 16) Voeglin, M. (2010). *Akademsko pisanje korak po korak: Od haosa ideja do strukturisanog teksta*. Novi Sad: Akademska knjiga.
- 17) Brend, D. (2011). *Kreativno pisanje: otkrijte svoj dar pisanja*. 3. izd. Београд: Babun.
- 18) Буџинска, А. и Марковски, М. Р. (2009). *Књижевне теорије XX века*. Београд: Službeni glasnik.
- 19) Бугарски, Р. (1986). *Језик у друштву*. Београд: Просвета.
- 20) Бугарски, Р. (2006). Култура и језик. *Зборник радова, Сусрет култура*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- 21) Будић, С. (1999). *Индивидуализована настава и успех ученика*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.
- 22) Будић, С. (2006). Распоред садржаја у наставном програму: услов оспособљавања ученика за успешну примену усвојених знања. У: О. Гајић и др. (Ур.), *Европске димензије промена образовног система у Србији. Зборник радова. Књ. 1, „Ка европском образовном простору: токови промена“* (73–86). Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
- 23) Будић, С. (2011). *Структурирање знања у настави*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- 24) But, D. i Svorc, L. (2009). *Uspešno čitanje i pisanje: tehnike za razvoj pismenosti*. Београд: Kreativni centar.
- 25) Vanderslice, S. (2011). *Creative Writing Studies: Rethinking Creative Writing : Programs and Practices that Work*. Publisher: The Professional and Higher Partnership Ltd, Wicken, Cambridgeshire, GBR.
- 26) Veinović, Z. (2004). Savremene teorije učenja i nastave i problemska nastava. *Obrazovna tehnologija*. br. 4. 59–66.
- 27) Vizek Vidović V. i sar. (2003). *Psihologija obrazovanja*. Zagreb: EP–Vern.
- 28) Вилотијевић, М. (1999). *Дидактика I, II, III*. Београд: Научна књига – Учитељски факултет.
- 29) Вилотијевић, М. и Вилотијевић, Н. (2016). *Модели развијајуће наставе I*. Београд: Учитељски факултет.
- 30) Вилотијевић, М. и др. (2008). *Индивидуализована настава српског језика и књижевности I–IV*. Врање: Учитељски факултет.
- 31) Влаховић, Б. (2004). Проширене улоге наставника. У: *Педагогија*. бр. 3, 1–13.
- 32) Вујаклија, М. (1991). *Лексикон страних речи и израза*. IV изд. Београд: Просвета.
- 33) Вујанић, М. и др. (2007). *Речник српског језика*. Нови Сад: Матица српска.
- 34) Vuković, N. (1996). *Uvod u književnost za djecu i omladinu*. 2. izd. Podgorica: Unireks.
- 35) Vulić, T. (2009). Jezik na televiziji. У: V. Ž. Jovanović (Ur.). *Zbornik radova. Jezik, književnost, identitet. Jezička istraživanja*. (211–218). Niš: Filozofski fakultet u Nišu.
- 36) Vučić, L. (1991). *Pedagoška psihologija*. Београд: Centar za primenjenu psihologiju Društva psihologa Srbije.

- 37) Вучковић, М. (1993). *Методика наставе српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе: за студенте Педагошке академије*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- 38) Гајић, О. Могућности проблемске наставе књижевности. *Педагогија*, вол. 41. бр. 3–4. 115–129.
- 39) Гајић, О. (2004). *Проблемска настава књижевности у теорији и пракси*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- 40) Гајић, О. и Јукић, С. (2006). *Дидактичко-методички аспекти организације наставе у комбинованим одељењима*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- 41) Гајић, О. (2007). *Прилози методици васпитно-образовног рада*. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
- 42) Гајић, О. (2008). *Европске димензије промена образовног система у Србији*. Зборник радова, књига бр. 4. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
- 43) Гајић, Оливера (2009). Креативно решење проблема у настави књижевности. У: *Тумачење књижевног дела и методика наставе*, део 2, 295–325. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српску књижевност и језик – Orpheus.
- 44) Голијанин-Елез, С. (2007). Школска лектира и проблем њеног читања: могућности натпрограмског наставничковог избора у III разреду средње школе. У: Љ. Петровачки (Ур.), *Зборник радова. Унапређивање наставе српског језика и књижевности* (132–143). Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- 45) Golijanin Elez, S. (2010). Intertekstualnost i identitet (antički mit u poeziji Miodraga Pavlovića). *Riječ*. god. 16. sv. 3. 212–231.
- 46) Голубовић, С. (1991). Проблемска настава као дидактички систем. *Учитељ*. Београд: Савез учитељских друштава Србије, 35/36, 170–174.
- 47) Grin, T. (1997). *Edukacijska psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- 48) Грицкат, И. (2004). *Студије из историје српскохрватског језика*. Београд: ЗУНС.
- 49) Грушановић, З. (2009). Ученици и писмени задатак. *Свет речи: средњошколски часопис за српски језик и књижевност* бр. 27/28, 79–87.
- 50) Давидов В. В. (1995), О схватањима развијајуће наставе. *Сазнавање и настава*. Београд: Институт за педагошка истраживања. 9–33.
- 51) Даничић, Ђ., и Караџић, В. (2010). *Свето писмо Старог и Новог завета*. Превели Ђура Даничић и Вук Караџић, са исправкама и преводима Светог Владике Николаја. Београд: Александрија.
- 52) Деретић, Ј. (1996). *Пут српске књижевности: идентитет, границе, тежње*. Београд: Српска књижевна задруга.
- 53) Деретић, Ј. (1997). *Поетика српске књижевности*. Београд: Филип Вишњић.
- 54) Деретић, Ј. (2007). *Историја српске књижевности*. Београд: Sezam Book.
- 55) Димитријевић Станковић, М. (2011). Проблемски приступ ауторској бајци. *Методичка пракса. Часопис за наставу и учење*. Београд: Учитељски факултет Врање и Школска књига ДОО. бр. 2. 237–246.
- 56) Ђорђевић, Б. (1998). *Даровити ученици и (не)успех*. Београд: Учитељски факултети, Београд, Ужице, Врање, Јагодина и Сомбор (Заједница учитељских факултета Србије).
- 57) Ђукић, М. (1996). *Индивидуализована настава као дидактичка иновација*. Нови Сад: Филозофски факултет. Зборник, бр. XIII/11. 17–25.
- 58) Ђукић, М. (1995). *Дидактички чиниоци индивидуализоване наставе (системна анализа)*. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
- 59) Ђukić, М. (1997). Kreativnost u nastavi kao didaktički problem. *Godišnjak Filozofskog fakulteta*. Novi Sad, 25, 255–264.
- 60) Ђукић, Б. (1998). *Речник граматичких књижевних термина, правописних облика речи, израза и фраза српског језика и књижевности*. Београд.

- 61) Ђурић, Ђ. (1997). *Психологија и образовање*. Сомбор: Учитељски факултет.
- 62) Еко, У. (2000). *Како се пише дипломски рад*. Београд: Народна књига, Алфа.
- 63) Еко, У. (2001). *Границе тумачења*. Београд: ПАИДЕИА.
- 64) Живковић, Д. (1991). *Речник књижевних термина*. Београд: Институт за књижевност и уметност у Београду; Бањалука: Романов.
- 65) Живковић, Д. (1994). *Теорија књижевности са теоријом писмености*. 11. изд. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- 66) Жутић, Д. (2009). *Усмена проза у старијим разредима основне школе*. Нови Сад.
- 67) Ивковић, М. (2015). Допринос проучавању читалачких интересовања ученика разредне наставе. *Узданица*. Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу. бр. 2, 45–60.
- 68) Илић, П. (1991). Јединство наставе језика и књижевности за и против. *Književnost i jezik: časopis Društva za srpskohrvatski jezik i književnost SR Srbije i Društva za srpskohrvatski jezik i književnost SR Crne Gore* 1, 27–37.
- 69) Илић, П. (2001). Књижевност, веронаука и грађанско васпитање – корелација у настави. *Норма*. VIII. 3. 79–87.
- 70) Илић, П. (2006). *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси. Методика наставе*. IV изд. Нови Сад: Змај.
- 71) Илић, П. (2007). Школска лектира и проблем њеног читања. У: Љ. Петровачки (Ур.), *Зборник радова. Унапређивање наставе српског језика и књижевности (9–20)*. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- 72) Илић, П., Гајић, О. и Маљковић М. (2008). *Криза читања: комплексан педагошки, културолошки и општедруштвени проблем (2. допуњено изд.)*. Нови Сад: Градска библиотека; Београд: Нова школа.
- 73) Илић, П. (2010). Књижевност за децу и разредна настава, пресудни чиниоци трајног односа према књизи, култури и стваралаштву. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*. (227–238). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 74) Илић, Б. (2010). Семантички и симболички капацитет поезије за децу (млађег школског узраста). У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци (158–164)*. Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 75) Јањић, М. (2004). *Настава надежа у школама на подручју призренско-тимочког дијалекта*. КњЈ. 51, 3–4, 407–423.
- 76) Јањић, М. (2008). *Савремена настава говорне културе у основној школи*. Нови Сад: Змај.
- 77) Јањић, М. и Стојановић, С. (2010). Књижевноуметнички текстови за децу у функцији богаћења ученичког речника. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци (370–381)*. Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 78) Јекнић, Д. (1998). *Српска књижевност за децу*. Београд: Чигоја.
- 79) Јовановић, Петар (1978). Pismene vežbe u savremenoj nastavi književnosti. *Pedagoška stvarnost: časopis za školska i kulturno-prosvetna pitanja* год.. 24, бр. 2, стр. 142–146.
- 80) Јовановић, М. А. (2011). Рецитовање као вежба у основној школи. *Методичка пракса. Часопис за наставу и учење*. Београд: Учитељски факултет Врање и Школска књига ДОО. бр. 2. 271–276.
- 81) Јовановић, В. (2010). Поетика броја у савременој српској ауторској бајци. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци (51–58)*. Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 82) Јовановић, С. (2010). *Златна јабука. Читанка за први разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

- 83) Јукић, С. (1995). *Учење учења у настави*. Београд: Учитељски факултет.
- 84) Јукић, С. и Гајић, О. (2006). Дидактичко-методички аспекти организације наставе у комбинованим одељењима. Нови Сад: Филозофски факултет.
- 85) Клајн, И. (2002). *Речник језичких недоумица*. Београд: Чигоја.
- 86) Клеут, М. (2008). *Научно дело од истраживања до штампе. Техника научноистраживачког рада*. Нови Сад: Аадемска књига.
- 87) Кнежевић, Марија (2008). Креативно писање – појам и настава. *Књижевност*, год. 63, књ. 122, бр. 2, 194–197.
- 88) Коен, М. и Нејгел, Е. (2004). *Увод у логику и научни метод*. Београд: Јасен.
- 89) Krstić, L. (2005). Interaktivna nastava primenom problemske nastave. *Obrazovna tehnologija*. br. 3–4, 90–99.
- 90) Krumes Šimunović, I. i Blekić, I. (2013). Prednosti korelacijsko-integracijskog sustava u pristupu književnom delu. *Život i škola*. br. 29, god. 59, str. 168–187.
- 91) Куба, Л., и Кокинг, Ц. (2004). *Методологија израде научног текста – како се пише у друштвеним наукама*. Подгорица: ЦИД.
- 92) Кундарчина, М. и Банђур, В. (2005). *Методолошки практикум*. IV измењено изд. Ужице: Учитељски факултет.
- 93) Лалевић, М. С. (1966). *Помозимо младима да пишу: приручник онима који уче и који поучавају*. Београд: Вук Караџић.
- 94) Лакета, С. (1983). Индивидуализована настава. *Иновације у настави*. Београд: Учитељски факултет.
- 95) Маљковић, М. (2007). *Басна лектура мудрости. Креативни поступци у методичкој интерпретацији басне*. Нови Сад: Змај.
- 96) Маширевић, Љ. (2007). Култура интертекстуалности. *Зборник радова Факултета драмских умености*. бр. 11–12, 421–431.
- 97) Мјјалковић, А. (1998). Школски писмени задатак. *Школски час српског језика и књижевности: часопис за методiku наставе српског језика и књижевности* 16, 1/2, 105–110.
- 98) Milarić, V. (1969). *Dečje jezičko stvaralaštvo*. Novi Sad: Kulturni centar.
- 99) Милатовић, В. (2005). *Методика наставе почетног читања и писања. Уџбеник за студенте учитељских факултета и за наставнике*. Београд: ТОРУ.
- 100) Милатовић, В. (2008). *Настава српског језика и књижевности – у трећем разреду основне школе*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- 101) Милатовић, В. (2013). *Методика наставе српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе*. Београд: Учитељски факултет.
- 102) Миленковић, Б. (2009). Вишеструки идентитет писања. У: В. Ж. Јовановић (Ур.). *Језик, књижевност, идентитет. Језичка истраживања*. 262–268. Ниш: Филозофски факултет у Нишу.
- 103) Milenković, B. (2009). Увод у креативно и критичко размишљање у писменом изражавању. *Савремена проучавања језика и књижевности*, Зборник радова са I научног скупа младих филолога Србије одржаног 14. фебруара 2009. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. књ. 1, 545–554.
- 104) Миленковић, Б. (2013). (Не)традиционални приступ процесу писања. *Филолошке науке: зборник радова са научног скупа*. 277–286.
- 105) Милинковић, М. (1999). *Ћопићево дело за децу*. У: Драгитин Огњановић (Ур.). *Звездано јато*. Београд: ЗУНС. 308–311.
- 106) Милутиновић, Ј. (2011). *Алтернативе у теорији и пракси савременог образовања: пут ка квалитетном образовању*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”.
- 107) Мићић, В. и Неранџић, Н. (2009). Хришћански мотиви у народној и уметничкој бајци – на примерима српских народних бајки и бајки Гроздане Олујић. *Иновације у*

- настави. *Часопис за савремену наставу*. Београд: Учитељски факултет у Београду.
- 108) Мишић Илић, Б. и Лопачић, В. (2009). *Језик, књижевност, идентитет. Језичка исраживања. Зборник радова*. Ниш: Филозофски факултет.
- 109) Мркаљ, З. (2010). Методички изазови у обради поезије у млађим разредима основне школе. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци* (279–296). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 110) Мркаљ, З. (2010а). Појам корелације у методици наставе. *Методички видици. Часопис за методику филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета*. Нови Сад: Филозофски факултет. 47–55.
- 111) Мркаљ, З. (2013). Функционално повезивање наставе језика и књижевности у млађим разредима основне школе. *Иновације у настави*. Београд: Филолошки факултет.
- 112) Nikolić, M. (1981). Исправљање и оценјивање ученичких писаних радова. *Pedagoška stvarnost: časopis za školska i kulturno-prosvetna pitanja*. год. 27, бр. 9, 767–781.
- 113) Николић, Милија (1983). *Настава писмености*. Београд. Научна књига.
- 114) Николић, М. (2009). *Методика наставе српског језика и књижевности*. 5. допуњено изд. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- 115) Nickoson, L., Sheridan, M. P. and Kirsch, G. E. (2012). *Writing Studies Research in Practice : Methods and Methodologies*. Southern Illinois University Press, Carbondale, IL, USA.
- 116) Огњановић, Д. (1997). *Дечје доба*. Студије и огледи из књижевности за децу. Београд: Пријатељи деце.
- 117) Павловић, М. (2010). Наставно тумачење савремене приче за децу у млађим разредима основне школе. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*. (297–319). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 118) Паравиња Шкрбић, С. (2014). Роман *Мали Принц* А. С. Егзиперија у контексту *Старога Завета*. *Узданица*, бр. 2, XI, стр. 83–90.
- 119) Паравиња Шкрбић, С. (2016). Руковођено откривање елемената бајке на примеру *Трнове Ружице* браће Грим. *Школски час*, бр. 3–4, XXXII, 80–93.
- 120) Паравиња Шкрбић, С. (2017). Групни облик рада у настави књижевности по нивоима стандарда постигнућа. *Школски час*, бр. 1, XXXIII, 82–89.
- 121) Паравиња Шкрбић, С. (2018). Поетика простора у Ћопићевој поезији за децу. У: Б. Тошовић (Ур.), *Ћопићева поетика простора, Зборник радова, Књ. 6. „Лирски, хумористички и сатирички свијет Бранка Ћопића“* (151–161). Бањалука: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске.
- 122) Петровачки, Љ. и Штасни, Г. (2008). *Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- 123) Петровачки, Љ. (2008а). *Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- 124) Петровачки, Љ. и Штасни, Г. (2010). *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- 125) Петровачки, Љиљана (2010а). Функционално повезивање наставе српског језика и наставе књижевности. *Методички видици: Часопис за методику филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета*, бр. 1, 18–26.
- 126) Петровић, Ц. (1997). Иновирање знања наставника као потреба времена у коме живимо. *Учитељ*. бр. 57–58. Београд: Савез учитеља Србије.
- 127) Петровић, Т. (2009). Језик школске лектире. У: В. Ж. Јовановић (Ур.). *Језик, књижевност, идентитет. Језичка истраживања*. 280–287. Ниш: Филозофски факултет у Нишу.

- 128) Петровић, Т. (2010). Савремена књижевност за децу и младе. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*. (13–23). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 129) Пешикан-Љуштановић, Љ. (2007). Усмена и ауторска бајка у настави. У: Љ. Петровачки (Ур.), *Зборник радова. Унапређивање наставе српског језика и књижевности* (36–58). Нови Сад: Филозофски факултет. Одсек за српски језик и лингвистику.
- 130) Пешикан, А. (2012). Стандарди у образовању као начин подизања квалитета образовања. *Inovacije u nastavi: časopis za savremenu nastavu*. br. 1, 5–21.
- 131) Пижурица, М. (2007). Избор речи и култура језика. У: Љ. Петровачки (Ур.), *Зборник радова. Унапређивање наставе српског језика и књижевности* (21–28). Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.
- 132) Првуловић, Б. (1994). *Настава писменог изражавања: дидактичко-методички приручник*. Ниш: Филозофски факултет.
- 133) Првуловић, М. (1996). „Развој културе писменог изражавања и оцењивања писмених задатака ученика”. *Pedagoška stvarnost: časopis za školska i kulturno-prosvetna pitanja* 42, br. 9/10, 615–620.
- 134) Проп, В. (1982). *Морфологија бајке*. (прев. с руског П. Вујичић). Београд: Просвета.
- 135) Радуловић, О. (2003). *Лист небеске књиге. Библијски подтекст српске прозе 20. века*. Нови Сад: Змај.
- 136) Радуловић, О. (2009). Библијски подтекст у роману *Мали принц* А. С. Егзиперија. *Узданица. Часопис за језик, књижевност, уметност и педагошке науке*. бр. 1. год. 6. 71–76.
- 137) Росандић, Д. (1974). *Методичке основе савремене наставе хрватског или српског језика и књижевности у средњој школи*. Загреб: Школска књига.
- 138) Росандић, Д. (1986). *Методика књижевног одгоја и образовања*. Загреб: Школска књига.
- 139) Росић, Т. (2008). *Методика развоја говора. Изабрани текстови*. Јагодина: Педагошки факултет у Јагодини.
- 140) Русимовић, Т. (2011). Употреба описних придева у говору ученика основних школа у Врању. *Методичка пракса*. Београд: Учитељски факултет Врање и Школска књига ДОО. бр. 1. 59–67.
- 141) Slavić, D. i Jambrišak, A. (2011). Biblijska analogija u djelu *Mali princ* Antoineta de Saint Exuperyja. *Obnov. život*. 66. 4. 503–516.
- 142) Смиљковић, С. и Стојановић, С. (2003). Композиција писменог састав. *Зборник радова Учитељског факултета*. Књ. 10, 49–60.
- 143) Смиљковић, С. и Милинковић, М. (2010). *Методика наставе српског језика и књижевности*. Врање: Учитељски факултет.
- 144) Смиљковић, С. (2010). Симболички језик бајки. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци* (24–29). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 145) Солар, М. (1974). *Теорија књижевности*. Загреб: Школска књига.
- 146) Спајић С., Н. (2007). Генеа и могућности развијајуће наставе. *Педагогија*. вол. 62. бр. 4. 561–574.
- 147) Стакић, М. (2010). Тумачење непознатих речи и израза у савременој настави књижевности за децу. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*. (320–328). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 148) Станисављевић, В. (2000). *Наша народна књижевност*. Београд: Наука.
- 149) Стевановић, Ј., Максић, С. и Тењовић, Ј. (2009). О писменом изражавању ученика основне школе. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*. Vol. 41, br. 1, 147–164.

- 150) Стевановић, М. (1981). *Групни облик рада у нашој савременој школи*. Горњи Милановац: Дечије новине.
- 151) Стевановић, М. (1982). *Иновације у наставној пракси*. Београд: Просветни преглед.
- 152) Степановна Сиденко, А. (2006). О иновационим и традиционалним моделима наставног процеса. Београд: *Настава и васпитање*. бр. 2.
- 153) Stojaković, O. (2005). Problemska nastava. *Obrazovna tehnologija*. br. 3–4. 72–89.
- 154) Suzić, N. (1998). *Kako motivisati učenike*. Srpsko Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Republike Srpske.
- 155) Тодоров, Н. (2006). Ученици и бајке. Сомбор: Универзитет у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору.
- 156) *Тумачења књижевног дела и методика наставе*. Део 1 (2008). Приређивач: Оливера Радуловић. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српску и компаративну књижевност; Ogrheus.
- 157) *Тумачења књижевног дела и методика наставе*. Део 2 (2008). Приређивач: Оливера Радуловић. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српску и компаративну књижевност; Ogrheus.
- 158) Турањанин, Б. (2010). Криза читања и како је превазићи. У: О. Гајић (Ур.), *Европске димензије промена образовног система у Србији. Зборник радова. Књ. 6, Образовање у координатном систему европских инеграција* (309–318). Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
- 159) Ћук, М. и Петровић-Перц, В. (2009). *Радости дружења. Читанка за трећи разред основне школе са основним појмовима из књижевности, граматике и правописа*. Београд: Нова школа.
- 160) Ћук, М. И Петровић-Перц, В. (2012). *Читанка за четврти разред основне школе*. Београд: Нова школа.
- 161) *Унапређивање наставе српског језика и књижевности: зборник радова* (2008). Љ. Петровачки (Ур.). Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику; Daniel print.
- 162) Svetković, M. (2007). Problemska nastava. *Obrazovna tehnologija*. br. 1–2. 69–73.
- 163) Цветановић, В. (1991). *Учитељ и стваралачки рад ученика у настави матерњег језика*. Београд. 7–13.
- 164) Цветановић, В. (1991). Самостални и стваралачки рад у обради књижевноуметничког текста. *Настава и васпитање*. бр. 1–2. Београд, 13–30.
- 165) Цветановић, З. (2009). Govорни узорци ученицима даровитим за вештину говорења. *Зборник 15. Међународни научни скуп Даровити и друштвена елита*. Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”. 122–135.
- 166) Цветановић, З. (2010). Читаначки текстови као подстицај за усмено и писмено изражавање ученика. У: С. Денић (Ур.). *Тематски зборник, Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци* (359–369). Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.
- 167) Svetanović, Z. (2011). Uloga filma u motivisanju učenika za čitanje u mladim razredima osnovne škole. *Metodička praksa*. Br. 1. Beograd.
- 168) Цветковић, Т. (2003). *Методика наставе српског језика и књижевности*. Сомбор: Учитељски факултет.
- 169) Cohen, L., Manion, L. and Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education*. London and New York: Routledge.
- 170) Шамић, М. (1984). *Како настаје научно дјело – Увођење у методологију и технику научноистраживачког рада – опити приступ*. VI изд. Сарајево: Свјетлост.
- 171) Шевалије, Ж., Гербран, А. (2004). *Речник симбола. Митови, снови, обичаји, поступци, облици, ликови, боје и бројеви*. Нови Сад: Stilos.
- 172) Шипка, М., Клајн, И. (2006). *Велики речник страних речи и израза*. Нови Сад:

Прометеј.

173) Шипка, М. (2009). *Култура говора*. 4. изд. Нови Сад: Прометеј.

174) Шипка, М. (2010). *Правописни речник српског језика са правописно-граматичким саветником*. Нови Сад: Прометеј.

Извори:

175) Андерсен, Х. К. (2007) *Ружно паче. Избор Андерсенових бајки*. Нови Сад: Ризница лепих речи.

176) Велмар-Јанковић, С. (2006). *Књига за Марка*. Београд: Стубови културе.

177) Гијо, Р. (1969). *Бела Грива*. Београд: Младо поколење.

178) Егзипери, А. С. (2003). *Мали принц*. Београд: Неолит.

179) ЗУОВ 2011: *Општи стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања, Српски језик*, Београд: Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.

Доступно на:

(http://www.ceo.edu.rs/images/stories/publikacije/Obrayvoni%20standardi%20za%20prvi%20ciklus/Standardi4_srpski_cir.pdf)

180) Завод за унапређивање наставе у Републици Србији – Наставни планови и програми.

Доступно на:

(<http://zuov.gov.rs/nastavni-planovi-i-programi/#1557128435959-aaba5be0-1eed>)

181) Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

Доступно на:

(<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuiid=f5a145fb-96a0-44ed-bcb3-b00cfb189a72>)

182) Наставни програм образовања и васпитања за трећи разред основног образовања и васпитања.

Доступно на: (<http://www.cerez.org.rs/wp-content/uploads/2016/01/2-Nastavni-program-za-treci-razred-osnovnog-obrazovanja-i-vaspitanja.pdf>)

183) Наставни програм за четврти разред основног образовања и васпитања.

Доступно на: (<http://www.cerez.org.rs/wp-content/uploads/2016/01/3-Nastavni-program-za-cetvrti-razred-osnovnog-obrazovanja-i-vaspitanja.pdf>)

184) Јовановић, С. (2010). *Златна јабука. Читанка за први разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

185) Маринковић, С. (2005). *Читанка за други разред основне школе*. 2. изд. Београд: Креативни центар.

186) Марчетић и др. (2010). *Образовни стандарди за крај обавезног образовања за наставни предмет Српски језик*. Београд: Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.

187) *Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања* (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр. 10/2004, 20/2004, 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010 и 3/2011)

188) *Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања*. Одобрено од стране Министарства просвете Републике Србије на основу чл. 25 ст. 7 Закона о основама система образовања и васпитања

189) Станичић, А. (1994). *Мали Пират*. Београд: ЗУНС.

190) Ћопић, Б. (1975). *Пјесме. Пјесме пионирке*. Београд: Просвета.

191) Ћопић, Б. (1987). *Поезија*. Београд: БИГЗ, Просвета.

192) Ћук, М. и Петровић-Перц, В. (2012). *Читанка за четврти разред основне школе*, Београд: Нова школа.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Роман *Мали Принц* А.С. Егзиперија у контексту *Старога Завета*. *Узданица*, бр. 2, 2014, XI, стр. 83–90. (М52 – 2 бода) Рад је у вези са темом и научном области докторске дисертације.
2. Руковођено откривање елемената бајке на примеру *Трнове Ружице* браће Грим. *Школски час*, бр. 3–4, 2016, XXXII, 80–93. (М53 – 1 бод) Рад је у вези са темом и научном области докторске дисертације.
3. Групни облик рада у настави књижевности по нивоима стандарда постигнућа. *Школски час*, бр. 1, 2017, XXXIII, 82–89. (М53 – 1 бод) Рад је у вези са темом и научном области докторске дисертације.
4. Поетика простора у Ћопићевој поезији за децу. У: Б. Тошовић (ур). *Ћопићева поетика простора, Зборник радова, Књ. 6. „Лирски, хумористички и сатирички свијет Бранка Ћопића”*, 2018, стр. 151–161. Бањалука: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. (М44 – 2 бода) Рад је у вези са темом и научном области докторске дисертације.
5. Светлост и тама у ГОСПОЊИЦИ. У: Б. Тошовић (ур). *Андрићева сунчана страна, Зборник радова, Том. 12*. 2019, стр. 545–552. Бањалука: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске. (М44 – 2 бода) Рад није у вези са темом и научном области докторске дисертације.
6. Пројекат: Еко авантура. У *електронском Зборнику акредитованог републичког стручног скупа XXXIII Сабора учитеља Србије. „Унапређивање наставне праксе кроз размену професионалних искустава”*. 2019. Београд: Савез учитеља Републике Србије.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања докторске дисертације **Снежане Паравиње Шкрбић** *Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система* указали су на предности функционалног, унутарпредметног повезивања садржаја из различитих подручја српског језика и књижевности. Теоријско-емпиријска истраживања начина унапређења писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе упућују на предности примене корелацијско-интеграцијског методичког система при интерпретацији и утврђивању садржаја из књижевности. Пропитивани су методички поступци побољшавања рецепције дела која се обрађују и најбољи начини мотивације ученика за стваралаштво на основу естетског доживљаја које је дело код њих произвело. Ваљаност понуђених методичких модела чији је циљ повезивање књижевности и културе изражавања како би се богатио лексички фонд ученика, развијала, неговала и унапредила њихова култура писменог изражавања, потврдио се на бројним примерима. Теоријске хипотезе проверене су путем каузалне методе, експеримента са паралелним групама. За потребе истраживања конструисани су тестови писменог изражавања, евиденциона листа са скалом процене активности ученика на часовима и методичке апликације. У циљу мотивисања ученика који расту окружени савременим информационим технологијама и у времену брзог протока информација, креиране су мултимедијалне презентације, израђене су игре речима и асоцијацијама помоћу веб-алата, коришћени су различити аудио и видео записи.

На основу анализе добијених резултата уочено је да се корелацијом и интеграцијом области књижевности и културе изражавања књижевни текст сагледава са више аспеката, обogaђује се

лексички фонд ученика и повећава мотивација за рад на часу. На основу истраживања утврђено је да постоје значајне разлике између ученика у контролним и експерименталним групама, и потврђено да уметнички текстови нуде мноштво тема и креативних модела који ученике нижих разреда основне школе посебно мотивишу и подстичу на креативност, што показује да је функционално повезивање наставне књижевности и културе изражавања смислено и сврсисходно у млађим разредима основне школе. Корелацијско-интеграцијским приступом обради и утврђивању књижевноуметничког текста остварено је прожимање наставних садржаја и унутарпредметна корелација која доприноси остварењу комплексних циљева наставе српског језика и књижевности.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Начин приказа и тумачења резултата истраживања **Снежане Паравиње Шкрбић** *Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система* добар је, прегледан, произашао је из наставне праксе, изведен у складу са коришћеном литературом и актуелностима у науци о књижевности и науци о настави. Потврђене су очекиване премисе да иновације у наставном процесу воде ефикаснијем остваривању постављених наставних циљева. Кандидаткиња поседује истанчан смисао за методiku наставе, добро познаје како научну тако и методичку литературу, има изграђен и јасан стил и смисао за писмено изражавање.

Начин приказа и тумачења резултата истраживања комисија је позитивно оценила.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме **Дисертација Снежане Паравиње Шкрбић Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система** написана је у складу с образложењем теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
Докторска дисертација **Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система Снежане Паравиње Шкрбић** бави се наставом писмености, облашћу наставе српског језика, која је, како теоријски тако и практично, у великој мери занемарена иако је веома важна за образовање. Значај овог методичког истраживања је у томе што се пропитују могућности унапређења писменог изражавања ученика од почетка описмењавања и указује се на неопходност корелације наставе књижевности и језика како у смислу мотивације за читање и разумевање књижевног дела тако и за развијања естетских осећања и стварање језичких и читалачких компетенција. Могућности унапређења наставе писмености показују се на конкретним, практичним примерима који су дати као модели и поткрепљени резултатима добијеним у раду с ученицима. Најоригиналнији допринос науци су понуђене методичке апликације, које, како је показало истраживање, подстичу развој културе изражавања. Дисертација показује како је планским и систематичним приступом могуће укључивање писменог изражавања у свакодневну наставу, при чему већ сам континуитет доноси напредак. Све наведене чињенице представљају оригиналан допринос развоју методике наставе српског језика, методике писменог изражавања, те је несумњив оригинални допринос науци дате дисертације.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Дисертација нема недостатака.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација **Снежане Паравиње Шкрбић Унапређивање писменог изражавања ученика у млађим разредима основне школе применом корелацијско-интеграцијског система** прихвати, а кандидату одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Сања Елез, , **председник комисије,**

2. др Бранка Јакшић Провчи, члан,

3. др Биљана Лунгулов, члан,

4. др Оливера Радуловић, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.